

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **FOREZ s. r. o.**, se sídlem Ostrov 2, Ostrov, zastoupené JUDr. Petrem Kubíkem, advokátem se sídlem Divadelní 322/24, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 8. 10. 2012, č. j. 3352/12-1200-605353, o námitce podjatosti soudkyň uplatněné žalobkyní,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná **n e j s o u v y l o u č e n y** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 31 Af 122/2012.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 1. 12. 2012 se žalobkyně domáhá zrušení rozhodnutí Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 8. 10. 2012, č. j. 3352/12-1200-605353.

V podání ze dne 14. 10. 2013, vznesla žalobkyně námitku podjatosti soudkyň senátu 31 Af Krajského soudu v Hradci Králové, Mgr. Marie Kocourkové, JUDr. Magdaleny Ježkové a Mgr. Heleny Konečné. Navrhla, aby tyto soudkyně byly vyloučeny z projednávání a rozhodnutí věci, neboť byly v minulosti zaměstnankyněmi žalovaného (tehdy ještě Finančního ředitelství v Hradci Králové), proti jehož rozhodnutí žaloba směřuje. Tuto skutečnost potvrdil žalobkyni auditor Josef Pohan a také Ing. Vladimír Horák, bývalý zaměstnanec žalovaného. Podle žalobkyně jsou tedy na místě pochybnosti o nestrannosti uvedených soudkyň.

Výše jmenované soudkyně krajského soudu se k uplatněné námitce vyjádřily podáním ze dne 17. 10. 2013 shodně v tom smyslu, že k projednávání věci ani účastníkům sporu nemají žádný poměr. Necítí se být vyloučeny z projednávání a rozhodování předmětné věci. S tímto vyjádřením byla věc předložena k rozhodnutí podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyššímu správnímu soudu.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému) soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

Z obsahu spisu nevyplývá, že by se výše jmenované soudkyně podílely na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u žalovaného. Přitom na předchozí činnost v rámci zaměstnaneckého poměru u správního orgánu je nutno v určité míře uplatnit podobná hlediska jako na rozhodování v různých soudních instancích. Zde platí, že rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byli žalobci účastníky a v němž se soudce podílel na rozhodování), nýbrž instančně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, sp. zn. Nao 2/2003, publikované pod č. 53/2004 Sb. NSS). Jak v judikatuře

pokračování

Nejvyššího soudu zabývající se institutem vyloučení soudců (např. rozhodnutí sp. zn. 26 Cdo 74/99, www.nsoud.cz), tak i v judikatuře Nejvyššího správního soudu (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 – 54, publ. pod č. 433/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz) je totiž patrný konzistentní přístup v tom směru, že soudce má čerpat poznatky potřebné pro projednávání a rozhodování věci z těch pramenů a tím způsobem, jež jsou vlastní té fázi řízení, k níž je podle pravidel funkční příslušnosti povolán. Z toho plyne, že není kladen důraz na absolutní neznalost projednávaného případu soudcem a překážkou pro projednání a rozhodnutí věci není jakékoliv dřívější poznání o dané věci. Ve správním soudnictví tak například v případě žaloby podané proti „novému“ rozhodnutí správního orgánu (v důsledku zrušujícího soudního výroku) zpravidla rozhoduje tentýž senát, který nepochybně poznatky o věci již má. Podobné znalosti může mít i soudce, který byl dříve zaměstnancem žalovaného.

Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský. Existence dřívějšího zaměstnaneckého poměru však nesplňuje bez dalšího kritéria vztahu soudců k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, neboť i v tomto případě je třeba trvat na dosažení takové povahy a intenzity vztahu, který vyvolá pochybnosti, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou soudci moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat. Podstatné tak mohou být jen skutečnosti, které svědčí o dřívějších nebo současných vztazích a vazbách takové intenzity, které by zavadávaly v uvedeném směru jakékoliv důvody k pochybnostem. V posuzované věci žádné takové skutečnosti zřejmé nejsou a ani žalobkyně takové skutečnosti nenamítá. To, že by žalobkyně byla subjektivně případně přesvědčena o opaku, ještě není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudkyně krajského soudu za podjaté, neboť tento názor není podložen žádnými objektivními skutečnostmi, z nichž by Nejvyšší správní soud mohl dovozovat opak (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 – 68, www.nssoud.cz). K tomu je nutno dodat, že Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho rozhodovací činnosti znám výrazný časový odstup mezi obdobím, kdy výše jmenované soudkyně krajského soudu vykonávaly nebo mohly vykonávat zaměstnání u žalovaného, a obdobím, ve kterém vykonávají svoji soudcovskou činnost. Tato skutečnost výrazně oslabuje možné pochybnosti o jejich vztahu k věci nebo k účastníkům (srov. např. usnesení zdejšího soudu ze dne 27. 7. 2012, č. j. Nao 57/2012 – 64, www.nssoud.cz).

Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2013

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu